ISSN 2222-4459 (Print)
ISSN 2311-116X (Online)
НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ
«БІЗНЕС ІНФОРМ»
№ 7 '2019 р. (498)
Періодичність 1 раз на місяць
Видається із січня 1992 р.
Свідоцтво про реєстрацію
КВ №19905-9705 ПР від 02.04.2013 р.

ЗАСНОВНИКИ:
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ НАН УКРАЇНИ (ХАРКІВ)
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. С. Кузнеця

ВИДАВЕЦЬ:
ФОП Лібуркіна Л. М.

РЕДАКЦІЯ
Головний редактор: д-р екон. наук, проф. ***В. С. Пономаренко***
Науковий редактор: д-р екон. наук, проф., член-кор. НАН України ***М. О. Кизим***
Випусковий редактор: д-р екон. наук, доцент ***В. Є. Хаустова***

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:
д-р екон. наук, проф. ***Алєксєєв І. В.*** (Львів)
д-р екон. наук, проф. ***Амосов О. Ю.*** (Харків)
д-р екон. наук, проф. ***Благун І. С.*** (Івано-Франківськ)
д-р екон. наук, проф. ***Гізатуллін Х. Н.*** (Єкатеринбург, Росія)
канд. екон. наук, проф. ***Гонда В.*** (Братислава, Словаччина)
д-р екон. наук, проф. ***Жуковський М.*** (Люблін, Польща)
д-р екон. наук, проф. ***Заруба В. Я.*** (Харків)
д-р екон. наук, проф. ***Іванов Ю. Б.*** (Харків)
д-р екон. наук, проф. ***Клебанова Т. С.*** (Харків)
д-р екон. наук, проф. ***Ковальчук К. Ф.*** (Дніпро)
д-р екон. наук, проф. ***Орлов П. А.*** (Харків)
д-р екон. наук, проф. ***Погорлецький О. І.*** (С.-Петербург, Росія)
д-р екон. наук, проф. ***Християновський В. В.*** (Вінниця)
д-р філософії (економіка) ***Шоша Жан-Юг*** (Ліон, Франція)

У журналі можуть друкуватися основні результати дисертаційних робіт з економічних наук

Журнал реферується у загальнодержавній реферативній базі даних «Україніка наукова» та в українському реферативному журналі «Джерело»

ЖУРНАЛ «БІЗНЕС ІНФОРМ« ПРЕДСТАВЛЕНО В МІЖНАРОДНИХ НАУКОМЕТРИЧНИХ БАЗАХ ДАНИХ, РЕПОЗИТОРІЯХ І ПОШУКОВИХ СИСТЕМАХ:

- Ulrichsweb Global Serials Directory (США);
- Research Papers in Economics (США);
- Російський індекс наукового цитування (Росія);
- Index Copernicus (Польща);
- Directory of Open Acess Journals;
- Academic Journals Database (Швейцарія);
- Research Bible (Японія);
- Соціонет (Росія);
- Open Academic Journals Index;
- GetInfo (Німеччина);
- BASE (Німеччина);
- OpenAIRE (Європейський Союз);
- SUNCAT Union Catalogue (Велика Британія);
- COPAC Union Catalogue (Велика Британія);
- J-Gate (Індія);
- Open Access Library;
- Advanced Science Index;
- Академия Google (США);
- InfoBase Index;
- WorldCat

ЗІ СПИСКУ ДРУКОВАНИХ (ЕЛЕКТРОННИХ) ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ, ЩО ВКЛЮЧАЮТЬСЯ ДО ПЕРЕЛІКУ НАУКОВИХ ФАХОВИХ ВИДАНЬ УКРАЇНИ

Журнал **«Бізнес Інформ» («Бизнес Информ», «Business Inform»)** (Співзасновники: НДЦ індустріальних проблем розвитку НАН України, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця)

Додаток 10 до Наказу Міністерства освіти і науки України від 12.05.2015 р. № 528

ЗМІСТ

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

Житар М. О. Сутність фінансової архітектури та її значення в теоретичній і практичній площинах сучасної фінансової науки 8

Краснокутська Н. С., Коптєва Г. М. Дефініція поняття «фінансова безпека підприємства»: основні підходи та особливості 14

ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД

Чобіток В. І. Розвиток підприємств сімейного бізнесу: світовий досвід 20

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Марченко В. М., Нечаєв О. Л. Сучасні торговельні бар'єри входу на зовнішні ринки 25

МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Маршалок Т. Я. Фіскальна політика держави з досягнення економічної рівноваги та подолання економічних дисбалансів 32

Піжук О. І. Сучасні методологічні підходи до оцінювання рівня цифрової трансформації економіки 39

ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ

Шевченко Б. О., Непокупна Т. А. Фактори формування людського потенціалу інноваційної економіки 48

Московкін В. М., Сізьунго М., Журавка А. В. Концепція інноваційних систем: зародження та розвиток 53

Колещук О. Я. Фундаментальна наукова основа формування інноваційності підприємств 59

ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЦЕСИ

Петруня Ю. Є., Разживін В. М. Індикатори стану інвестиційно-інноваційної діяльності: методичні підходи до визначення в контексті забезпечення регуляторної діяльності 66

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Бондаревська О. М. Оцінювання стану економічної безпеки регіонів України 71
Галгаш Р. А. Природно-ресурсний потенціал і можливості мобілізації ресурсів для розвитку промислових кластерів і смарт-спеціалізації Луганської області 79
Семененко І. М. Компенсаційний механізм як інструмент узгодження інтересів у взаємовідносинах «регіон – підприємство» для сталого розвитку регіону 85
Васьківська К. В., Чопик О. В., Лозінська Л. Д., Галімук Ю. О. Удосконалення розвитку приміських територій 91
Забарна Е. М. Стратегічний розвиток територій на основі подолання регіональних асиметрій 101

ОСВІТА І НАУКА

Дрималовська Х. В. Особливості міжнародного та вітчизняного досвіду щодо розвитку інклюзії в закладах вищої освіти 108
Дибач І. Л. Роль та зміст освітніх послуг в умовах соціалізації та інформатизації економіки 115
Хаустова В. Є., Решетняк О. І. Особливості організації наукової діяльності в країнах ЄС та Україні 122

ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ

Токарчук В. В., Насаченко М. Ю. Сценарний аналіз впливу дестабілізуючих факторів на проведення монетарної політики 138

ЕКОНОМІКА ПРОМИСЛОВОСТІ

Силка І. В. Теоретичні основи управління інтелектуальною власністю промислових підприємств 144

ЕКОНОМІКА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА І АПК

Карасьова Н. А. Методологічні особливості дослідження експортоорієнтованої діяльності 154
Гуторов А. О. Наукові основи типологізації інтеграції в аграрному секторі економіки 161

ЕКОНОМІКА ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА

Чатченко Т. В., Давидова І. А. Ринок праці в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку 170
Щетініна Л. В., Рудакова С. Г., Троян Ю. І. Оплата праці студентів в Україні 176
Туль С. І. Стан і перспективи розвитку діджиталізованого ринку праці в Україні 182

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
Україна, 61001, Харків,
пров. Інженерний, 1а,
Бібліотечний корп., 2 пов., к. 224.
Тел./факс: (057) 702-05-25
e-mail: biz_inf@ukr.net
www.business-inform.net

АДРЕСА ВИГОТІВНИКА:
ФОП Рубашкін Д. Ю.
Україна, 61002, Харків,
вул. Маршала Бажанова, 28.
Тел.: 067-579-46-58

ПЕРЕДПЛАТА:

- у Видавця;
- **ТОВ «Меркурій Експрес»:**

Україна, 49047, Дніпро,
вул. Дмитра Кедрина, 66/3.
Тел.: (093) 393-57-40

Науковий журнал
БІЗНЕС ІНФОРМ
БИЗНЕС ИНФОРМ
BUSINESS INFORM

Видається 1 раз на місяць

Мова видання – українська, російська, англійська

Рекомендовано до друку рішеннями: вченої ради ХНЕУ № 10 від 15.07.2019 р.
вченої ради НДЦ ІПР НАНУ № 7 від 15.07.2019 р.

Здано до набору 20.06.2019 р.
Підписано до друку 15.07.2019 р.

Формат 60 х 84/8.
Друк цифровий.
Ум. друк. арк. 41,97. Обл.-вид. арк. 54,6.

Надруковано у ФОП Рубашкін Д. Ю.
Замовлення № 1398. Наклад 100 прим.

© **БІЗНЕС**ІНФОРМ, 2019

ЕКОНОМІКА ТРАНСПОРТУ ТА ЗВ'ЯЗКУ

Побережна З. М. Бізнес-модель авіакомпанії як інструмент забезпечення її конкурентоспроможності на ринку авіапослуг 190

ЕКОНОМІКА ТОРГІВЛІ ТА ПОСЛУГ

Білецька І. М. Проектування розвитку підприємств туризму на інноваційній основі: методика аналізу та політика забезпечення 198

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Душак М. І. Концептуальні засади формування фінансової архітектури підприємства 205
Кримчак Л. А., Рудніченко Є. М. Удосконалення інформаційної складової економічної безпеки зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств у контексті реалізації основних положень постмитного аудиту 211
Аболхасанзад А. Методичні рекомендації щодо зростання інвестиційної привабливості паливно-енергетичних підприємств 217

ОБЛІК І АУДИТ

Чепець О. Г., Кінебас І. Ю. Шляхи вдосконалення обліку та аудиту розрахунків з оплати праці 225
Ізмайлов Я. О. Розвиток системи обліку та оподаткування операцій з цінними паперами 231

ФІНАНСИ, ГРОШОВИЙ ОБІГ І КРЕДИТ

Близнюк О. П., Ставерська Т. О., Іванюта О. М. Формування кредитно-грошового механізму забезпечення сталого розвитку підприємств торгівлі України 240
Шірінян Л. В., Шашенко О. В., Шірінян А. А. Економіко-правовий аналіз розміщення страхових резервів страхових компаній і перестрахування у нерезидентів 250
Гернего Ю. О. Критерії успіху грантової заявки в умовах посилення ролі соціально орієнтованого бізнесу 260
Коляда Т. А., Гуз М. В. Оцінка впливу дефіциту бюджету на фінансову безпеку держави 266
Мороз Н. В., Селецька Т. О. Сутність, причини виникнення та класифікація кредитного ризику банку 272
Дунас Н. В. Сучасні особливості розвитку ринку іпотеки в європейських країнах: уроки для України 278
Лозинський Д. Л. Альтернативний погляд на податкову лібералізацію в контурі протидії гібридній війні 288
Єлісєєва О. К., Приходько А. Є. Удосконалення обліку та аналізу дебіторської та кредиторської заборгованості в системі управління підприємства сільського господарства «Агромир-СТ» 293
Птащенко О. В., Кошарна В. В. Сутність фінансової інклюзії при клієнтоорієнтованому підході на ринку банківських послуг 299
Сокирко О. С., Плахотнюк В. В. Аналіз стану доходів місцевих бюджетів при реалізації реформи бюджетної децентралізації 304

МЕНЕДЖМЕНТ І МАРКЕТИНГ

Фадєєва І. Г., Пиріг А. М. Аналіз ризик-середовища нафтогазовидобувних підприємств 312
Глинська А. Є. Поняття та сутність ментальної моделі підприємства в епоху соціальних трансформацій у бізнесі 319
Ліщинська В. В. Вибір оптимальної конкурентної стратегії підприємства в умовах інтервальних оцінок критеріїв її результативності 325
Копча Ю. Ю. Науковий підхід до формування стратегічних орієнтирів управління потенціалом економічної безпеки підприємств 330
Марченко О. В. Підходи до визначення сутності кадрової безпеки та її ключових ознак 337
Малинка О. Я., Формус О. М., Устенко А. О. Концепція управління враженнями споживача та її застосування в ортодонтії (бренд «Insignia») 345
Хаустов М. М. Теоретичні аспекти проведення рекламних кампаній у мережі Інтернет 350

ДО УВАГИ АВТОРІВ ЖУРНАЛУ «БІЗНЕС ІНФОРМ»!

Редакція просить оформлювати список використаних джерел до статей згідно з новим ДСТУ 8302:2015 (Київ, 2016 р.).
Ознайомитись з ДСТУ можна за посиланням:
http://knmu.kharkov.ua/attachments/3659_8302-2015.PDF

СОДЕРЖАНИЕ

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ТЕОРИЯ

Житарь М. О. Сущность финансовой архитектуры и ее значение у теоретической и практической плоскостях современной финансовой науки 8
Краснокутская Н. С., Коптева А. Н. Дефиниция понятия «финансовая безопасность предприятия»: основные подходы и особенности 14

ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ

Чобиток В. И. Развитие предприятий семейного бизнеса: мировой опыт 20

МЕЖДУНАРОДНЫЕ ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ОТНОШЕНИЯ

Марченко В. М., Нечаев А. В. Современные торговые барьеры входа на внешние рынки 25

МЕХАНИЗМЫ РЕГУЛИРОВАНИЯ ЭКОНОМИКИ

Маршалок Т. Я. Фискальная политика государства по достижению экономического равновесия и преодолению экономического дисбаланса 32
Пижук О. И. Современные методологические подходы к оценке уровня цифровой трансформации экономики 39

ИННОВАЦИОННЫЕ ПРОЦЕССЫ

Шевченко Б. А., Непокупная Т. А. Факторы формирования человеческого потенциала инновационной экономики 48
Московкин В. М., Сизьунго М., Журавка А. В. Концепция инновационных систем: зарождение и развитие 53
Колещук О. Я. Фундаментальная основа формирования инновационности предприятий 59

ИНВЕСТИЦИОННЫЕ ПРОЦЕССЫ

Петруня Ю. Е., Разживин В. Н. Индикаторы состояния инвестиционно-инновационной деятельности: методические подходы к определению в контексте обеспечения регуляторной деятельности 66

РЕГИОНАЛЬНАЯ ЭКОНОМИКА

Бондаревская О. Н. Оценивание состояния экономической безопасности регионов 71
Галгаш Р. А. Природно-ресурсный потенциал и возможности мобилизации ресурсов для развития промышленных кластеров и смарт-специализации Луганской области 79
Семененко И. М. Компенсационный механизм как инструмент согласования интересов во взаимоотношениях «регион – предприятие» для устойчивого развития региона 85
Васькивская Е. В., Чопык А. В., Лозинская Л. Д., Галимук Ю. А. Совершенствование развития пригородных территорий 91
Забарная Э. Н. Стратегическое развитие территорий на основе преодоления региональных асимметрий 101

ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

Дрималовская Х. В. Особенности международного и отечественного опыта по развитию инклюзии в учреждениях высшего образования 108
Дыбач И. Л. Роль и суть образовательных услуг в условиях социализации и информатизации экономики 115
Хаустова В. Е., Решетняк Е. И. Особенности организации научной деятельности в странах ЕС и Украине 122

ЭКОНОМИКО-МАТЕМАТИЧЕСКОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ

Токарчук В. В., Насаченко М. Ю. Сценарный анализ влияния дестабилизирующих факторов на проведение монетарной политики 138

ЭКОНОМИКА ПРОМЫШЛЕННОСТИ

Силка И. В. Теоретические основы управления интеллектуальной собственностью промышленных предприятий 144

ЭКОНОМИКА СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА И АПК

Карасева Н. А. Методологические особенности исследования экспортоориентированной деятельности 154
Гуторов А. А. Научные основы типологизации интеграции в аграрном секторе экономики 161

ЭКОНОМИКА ТРУДА И СОЦИАЛЬНАЯ ПОЛИТИКА

Чатченко Т. В., Давыдова И. А. Рынок труда в Украине: современное состояние и перспективы развития 170
Щетинина Л. В., Рудакова С. Г., Троян Ю. И. Оплата труда студентов в Украине 176
Туль С. И. Состояние и перспективы развития диджитализированного рынка труда в Украине 182

ЭКОНОМИКА ТРАНСПОРТА И СВЯЗИ

Побережная З. Н. Бизнес-модель авиакомпании как инструмент обеспечения ее конкурентоспособности на рынке авиауслуг 190

ЭКОНОМИКА ТОРГОВЛИ И УСЛУГ

Билецкая И. М. Проектирование развития предприятий туризма на инновационной основе: методика анализа и политика обеспечения 198

ЭКОНОМИКА ПРЕДПРИЯТИЯ

Душак М. И. Концептуальные основы формирования финансовой архитектуры предприятия 205
Крымчак Л. А., Рудниченко Е. Н. Совершенствование информационной составляющей экономической безопасности внешнеэкономической деятельности отечественных предприятий в контексте реализации основных положений посттаможенного аудита 211
Аболхасанзад А. Методические рекомендации относительно роста инвестиционной привлекательности топливно-энергетических предприятий 217

УЧЁТ И АУДИТ

Чепец О. Г., Кинебас И. Ю. Пути совершенствования учета и аудита расчетов по оплате труда 225
Измайлов Я. А. Развитие системы учёта и налогообложения операций с ценными бумагами 231

ФИНАНСЫ, ДЕНЕЖНЫЙ ОБОРОТ И КРЕДИТ

Близнюк О. П., Ставерская Т. А., Иванюта О. Н. Формирование кредитно-денежного механизма обеспечения устойчивого развития предприятий торговли Украины 240
Ширинян Л. В., Шашенко А. В., Ширинян А. А. Экономико-правовой анализ размещения страховых резервов страховых компаний и перестрахования у нерезидентов 250
Гернего Ю. А. Критерии успеха грантовой заявки в условиях усиления роли социально ориентированного бизнеса 260
Коляда Т. А., Гуз М. В. Оценка влияния дефицита бюджета на финансовую безопасность государства 266
Мороз Н. В., Селецкая Т. А. Сущность, причины возникновения и классификация кредитного риска банка 272
Дунас Н. В. Современные особенности развития рынка ипотеки в европейских странах: уроки для Украины 278
Лозинский Д. Л. Альтернативный взгляд на налоговую либерализацию в контуре противодействия гибридной войне 288
Елисеева О. К., Приходько А. Е. Совершенствование учета и анализа дебиторской и кредиторской задолженности в системе управления предприятия сельского хозяйства «Агромир-СТ» 293
Птащенко Е. В., Кошарная В. В. Сущность финансовой инклюзии при клиенто-ориентированном подходе на рынке банковских услуг 299
Сокирко Е. С., Плахотнюк В. В. Анализ доходов местных бюджетов при реализации реформы бюджетной децентрализации 304

МЕНЕДЖМЕНТ И МАРКЕТИНГ

Фадеева И. Г., Пирог А. М. Анализ риск-среды нефтегазодобывающих предприятий 312
Глинская А. Е. Понятие и сущность ментальной модели предприятия в эпоху социальных трансформаций в би знесе 319
Лещинская В. В. Выбор оптимальной конкурентной стратегии предприятия в условиях интервальных оценок критериев результативности 325
Копча Ю. Ю. Научный поход к формированию стратегических ориентиров управления потенциалом экономической безопасности предприятий 330
Марченко О. В. Подходы к определению сущности кадровой безопасности и ее ключевых признаков 337
Малинка О. Я., Формус О. М., Устенко А. А. Концепция управления впечатлениями потребителя и её применение в ортодонтии (бренд «Insignia») 345
Хаустов Н. Н. Теоретические аспекты проведения рекламных кампаний в сети Интернет 350

CONTENT

ECONOMIC THEORY

Zhytar M. O. The Essence of Financial Architectures and Its Significance in the Theoretical and Practical Planes of Modern Financial Science ... 8
Krasnokutska N. S., Koptieva H. M. The Definition of «Financial Security of Enterprise»: the Basic Approaches and Features ... 14

FOREIGN EXPERIENCE

Chobitok V. I. Developing the Family Businesses: the Global Experience ... 20

INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

Marchenko V. M., Nechaiev O. L. Modern Trade Barriers to Entry into Foreign Markets ... 25

MECHANISMS OF REGULATION OF THE ECONOMY

Marshalok T. Ya. The State's Fiscal Policy to Achieve Economic Equilibrium and to Overcome Economic Imbalance ... 32
Pizhuk O. I. Modern Methodological Approaches to Assessing the Level of Digital Transformation of the Economy ... 39

INNOVATIVE PROCESSES

Shevchenko B. O., Nepokupna T. A. The Factors in Formation of the Human Potential of an Innovative Economy ... 48
Moskovkin V. M., Sizyoongo M., Zhuravka A. V. The Conception of Innovation Systems: Their Emergence and Development ... 53
Koleshchuk O. Ya. The Fundamental Basis for the Formation of Innovation of Enterprises ... 59

INVESTMENT PROCESSES

Petrunia Yu. Ye., Razzhyvin V. M. The Indicators of the Status of Investment-Innovation Activity: the Methodical Approaches to Definition in the Context of Ensuring the Regulatory Activity ... 66

REGIONAL ECONOMY

Bondarevska O. M. Assessing the Status of Economic Security of Regions ... 71
Halhash R. A. The Natural Resource Potential and Opportunities to Mobilize Resources for the Development of Industrial Clusters and Smart-Specialization of the Luhansk Region ... 79
Semenenko I. M. The Compensation Mechanism as an Instrument for Harmonizing Interests in the «Region – Enterprise» Relationships for the Sustainable Development of Region ... 85
Vaskivska K. V., Chopyk O. V., Lozinska L. D., Galimuk Ju. O. Improving the Development of Suburban Territories ... 91
Zabarna E. M. The Strategic Development of Territories Based on Overcoming the Regional Asymmetries ... 101

EDUCATION AND SCIENCE

Drymalovska K. V. The Peculiarities of International and Domestic Experiences in the Development of Inclusion in Higher Education Institutions ... 108
Dybach I. L. The Role and Essence of Educational Services in the Context of Socialization and Informatization of the Economy ... 115
Khaustova V. Ye., Reshetnyak O. I. The Features of Organization of Scientific Activities in the EU and in Ukraine ... 122

ECONOMIC AND MATHEMATICAL MODELING

Tokarchuk V. V., Nasachenko M. Yu. The Scenario Analysis of the Impact of Destabilizing Factors on Monetary Policy ... 138

ECONOMICS OF INDUSTRY

Sylka I. V. The Theoretical Foundations of Management of Intellectual Property of Industrial Enterprises ... 144

AGRICULTURAL ECONOMICS AND AGRIBUSINESS

Karasova N. A. The Methodological Features of Research on the Export-Oriented Activities ... 154
Hutorov A. O. The Scientific Bases for Typologization of Integration in the Agrarian Sector of the Economy ... 161

LABOR ECONOMICS AND SOCIAL POLICY

Chatchenko T. V., Davydova I. A. The Labor Market in Ukraine: the Current Status and Prospects for Development ... 170
Shchetinina L. V., Rudakova S. G., Troian Yu. I. Payment for the Students' Labor in Ukraine ... 176
Tul S. I. The Status and Prospects for Development of the Digitalized Labor Market in Ukraine ... 182

ECONOMICS OF TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

Poberezhna Z. M. The Business Model of Airline Company as an Instrument to Ensure its Competitiveness in the Market of Aviation Services ... 190

ECONOMICS OF TRADE AND SERVICES

Biletska I. M. Projecting the Development of Tourism Enterprises on an Innovative Basis: Methodology of Analysis and Policy of Provisioning ... 198

ECONOMICS OF ENTERPRISE

Dushak M. I. The Conceptual Foundations for the Formation of the Enterprise's Financial Architecture ... 205
Krymchak L. A., Rudnichenko Ye. M. Improving the Information Component of the Economic

Security of Foreign Economic Activities of Domestic Enterprises in the Context of Implementation of the Main Provisions of the Post-Customs Audit 211
Abolkhasanzad A. The Methodical Recommendations on the Growth of Investment Attractiveness of the Fuel and Energy Enterprises 217

ACCOUNTING AND AUDITING

Chepets O. H., Kinebas I. Yu. The Ways to Improve Accounting and Auditing of Labor Payment Calculations 225
Izmaylov Ya. O. Developing the System of Accounting and Taxation of Operations with Securities 231

FINANCE, MONEY CIRCULATION AND CREDIT

Blyzniuk O. P., Staverska T. O., Ivanyuta O. M. Formation of a Credit-Monetary Mechanism for Ensuring the Sustainable Development of Ukrainian Trade Enterprises 240
Shirinyan L. V., Shashenko O. V., Shirinian A. A. The Economic-Legal Analysis of the Placement of Insurance Reserves of Insurance Companies and Reinsurance for Non-Residents 250
Gernego I. O. The Criteria for the Success of a Grant Application in the Context of Increasing the Role of Socially Oriented Business 260
Koliada T. A., Guz M. V. Evaluating the Impact of Budget Deficit on the Financial Security of the State 266
Moroz N. V., Seletska T. O. Essence, Causes and Classification of the Bank's Credit Risk 272
Dunas N. V. The Current Features of the Mortgage Market Development in European Countries: Lessons for Ukraine 278
Lozynskyi D. L. An Alternative Look at Tax Liberalization in the Outline of Countering the Hybrid Warfare 288
Yeliseyeva O. K., Prykhodko A. Ye. Improving the Accounting and Analysis of Receivables and Payables in the Management System of the Agricultural Enterprise «Ahromyr-ST» 293
Ptashchenko O. V., Kosharna V. V. Essence of Financial Inclusion in a Client-Oriented Approach at the Banking Market 299
Sokyrko O. S., Plahotniuk V. V. Analyzing the Local Budgets Revenues in the Implementation of the Reform of Budget Decentralization 304

MANAGEMENT AND MARKETING

Fadeeva I. H., Pyrih A. M. Analyzing the Risk Environment of the Oil and Natural Gas Enterprises 312
Hlynska A. Ye. The Concept and Essence of the Mental Model of Enterprise in the Era of Social Transformations in Business 319
Lishchynska V. V. Choosing the Optimal Competitive Strategy of Enterprise in the Conditions of Interval Assessments of Performance Criteria 325
Kopcha Ju. Ju. The Scientific Approach to the Formation of Strategic Guidelines for Managing the Potential of Economic Security of Enterprises 330
Marchenko O. V. The Approaches to Defining the Essence of Security of Personnel and of Its Key Characteristics 337
Malynka O. Y., Formus O. M., Ustenko A. O. Customer Experience Management Concept and Its Implementation In Orthodontics (Brand "Insignia") 345
Khaustov M. M. The Theoretical Aspects of Advertising Campaigns on the Internet 350

УДК 657.4; 336.22
JEL: H2, M41

РОЗВИТОК СИСТЕМИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ

©2019 ІЗМАЙЛОВ Я. О.

УДК 657.4; 336.22
JEL: H2, M41

Ізмайлов Я. О. Розвиток системи обліку та оподаткування операцій з цінними паперами

Метою статті є узагальнення проблем ринку цінних паперів України та розробка пропозицій щодо розвитку системи обліку та оподаткування операцій з цінними паперами. Наведено тлумачення таких категорій, як «цінні папери», «фінансові інвестиції», «фінансові активи» та «фінансові інструменти» з метою їх застосування в бухгалтерському обліку та оподаткуванні. Наведено узагальнену класифікацію цінних паперів для потреб обліку й оподаткування. Визначено особливості функціонування фондового ринку України та відносин, що виникають під час розміщення, обігу цінних паперів і провадження професійної діяльності в цій сфері. Запропоновано стратегічні напрямки розвитку ринку цінних паперів в Україні. Виявлено та згруповано за напрямками розв'язання основні проблеми обліку та оподаткування операцій з цінними паперами в Україні. Обґрунтовано порядок відображення операцій з цінними паперами на рахунках бухгалтерського обліку та визначено особливості їх оподаткування. Запропоновано шляхи вдосконалення обліку та оподаткування операцій з цінними паперами, що дозволяють створити прозорі та зрозумілі правила для інвесторів та зацікавлених суб'єктів. Обґрунтовано позитивний вплив поданих рекомендацій на інформаційно-аналітичне забезпечення господарської діяльності підприємств та економіки України в цілому.

Ключові слова: *бухгалтерський облік, оподаткування, інвестиційні ресурси, розвиток, інвестор, цінні папери, фінансові інвестиції, фондовий ринок, оцінка.*

DOI: *https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-7-231-239*

Рис.: *4.* ***Табл.:*** *2.* ***Бібл.:*** *14.*

Ізмайлов Ярослав Олексійович *– доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки, Криворізький економічний інститут Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана (просп. Поштовий, 64, Кривий Ріг, 50000, Україна)*

E-mail: *izmyar@ukr.net*

ORCID: *https://orcid.org/0000-0003-4853-205X*

УДК 657.4; 336.22
JEL: H2, M41

Измайлов Я. А. Развитие системы учёта и налогообложения операций с ценными бумагами

Целью статьи является обобщение проблем рынка ценных бумаг Украины и разработка предложений по развитию системы учёта и налогообложения операций с ценными бумагами. Представлены толкования таких категорий, как «ценные бумаги», «финансовые инвестиции», «финансовые активы» и «финансовые инструменты» с целью их применения в бухгалтерском учете и налогообложении. Приведена обобщённая классификация ценных бумаг для потребностей бухгалтерского учёта и налогообложения. Определены особенности функционирования фондового рынка Украины и отношений, возникающих при размещении, обороте ценных бумаг и осуществлении профессиональной деятельности в этой сфере. Предложены стратегические направления развития рынка ценных бумаг в Украине. Выявлены и сгруппированы по направлениям решения основные проблемы учёта и налогообложения операций с ценными бумагами. Обоснован порядок отражения операций с ценными бумагами на счетах бухгалтерского учёта и определены особенности их налогообложения. Предложены пути совершенствования учёта и налогообложения операций с ценными бумагами, которые позволят создать прозрачные и понятные правила для инвесторов и заинтересованных субъектов. Обосновано положительное влияние представленных рекомендаций на информационно-аналитическое обеспечение хозяйственной деятельности предприятий и экономики Украины в целом.

Ключевые слова: *бухгалтерский учет, налогообложение, инвестиционные ресурсы, развитие, инвестор, ценные бумаги, финансовые инвестиции, фондовый рынок, оценка.*

Рис.: *4.* ***Табл.:*** *2.* ***Библ.:*** *14.*

Измайлов Ярослав Алексеевич *– доктор экономических наук, доцент, доцент кафедры международной экономики, Криворожский экономический институт Киевского национального экономического университета имени Вадима Гетьмана (просп. Почтовый, 64, Кривой Рог, 50000, Украина)*

E-mail: *izmyar@ukr.net*

ORCID: *https://orcid.org/0000-0003-4853-205X*

UDC 657.4; 336.22
JEL: H2, M41

Izmaylov Ya. O. Developing the System of Accounting and Taxation of Operations with Securities

The article is aimed at generalizing the problems of the Ukrainian securities market and elaborating proposals as to development of the system of accounting and taxation of operations with securities. Interpretations of categories such as «securities», «financial investments», «financial assets» and «financial instruments» for application in accounting and taxation are presented. A generalized classification of securities for the accounting and taxation needs is provided. The peculiarities of functioning of the Ukrainian stock market and the relations arising in the placement, turnover of securities and the implementation of professional activities in this sphere are defined. Strategic directions for development of the securities market in Ukraine are proposed. The main problems of accounting and taxation of operations with securities are identified and grouped together in the areas of solving. The procedure for reflecting operations with securities in the accounting accounts is substantiated and the specifics of their taxation are defined. Ways to improve accounting and taxation of operations with securities are proposed, which will create transparent and clear rules for investors and stakeholders. The positive impact of the provided recommendations on the information-analytical provision of enterprises and the economy of Ukraine as a whole is justified.

Keywords: *accounting, taxation, investment resources, development, investor, securities, financial investments, stock market, valuation.*

Fig.: *4.* ***Tabl.:*** *2.* ***Bibl.:*** *14.*

Izmaylov Yaroslav O. *– D. Sc. (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economics, Kryvyi Rih Economic Institute of Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (64 Poshtovyi Ave., Kryvyi Rih, 50000, Ukraine)*

E-mail: *izmyar@ukr.net*

ORCID: *https://orcid.org/0000-0003-4853-205X*

Для ефективного функціонування економіки та сталого розвитку як країни в цілому, так і суб'єктів господарювання зокрема потрібні значні обсяги інвестиційних ресурсів. Несприятливий інвестиційний клімат, гальмування можливостей становлення потужних внутрішніх інвесторів, відсутність реформ у напрямку створення накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та розвитку недержавних пенсійних фондів, військовий конфлікт на території України та несприятливі кон'юнктурні коливання на світових ринках негативно впливають на отримання додаткових джерел фінансування. Стабілізувати та відновити національний економічний потенціал можна тільки завдяки акумулюванню великої кількості вільних інвестиційних коштів у вигляді фондових інструментів залученого капіталу. Це досягається за допомогою розширення використання цінних паперів.

На сьогоднішній день залишається суттєвим вплив великої кількості негативних факторів на рівень капіталізації вітчизняного ринку цінних паперів. Невелика пропозиція інвестиційного капіталу на фондовому ринку зумовлена відсутністю потужних національних інституційних інвесторів та недостатньою зацікавленістю роздрібних інвесторів. Національний фондовий ринок дуже повільно інтегрується до міжнародних ринків капіталу, незважаючи на входження в еру цифровізації та діджиталізації. Також присутні певні правові, ринкові та технологічні складнощі, які не дозволяють поки що використовувати можливості доступу українських інвесторів та емітентів на зовнішні інвестиційні ринки.

Фондовий ринок повинен функціонувати не сам по собі окремо, а як регульований елемент цілісної фінансової системи країни, синхронізованої з банківським сектором і системою державних фінансів. Разом з тим Україна має істотний потенціал для формування та розширення національного фондового ринку, темпи якого значно випереджатимуть динаміку валового внутрішнього продукту.

Системи бухгалтерського обліку та оподаткування операцій з цінними паперами в умовах розвитку цифровізації та глобалізації мають на меті забезпечення такого ступеня прозорості обліково-аналітичної інформації, який би забезпечував довіру з боку інвесторів та надавав можливість контролю за формуванням звітних показників. Це досягається шляхом застосування вдосконалених способів своєчасного подання повної та належним чином структурованої ретроспективної та перспективної інформації про операції з цінними паперами з урахуванням запитів стейкхолдерів на основі збалансованих довгострокових і короткострокових фінансових і нефінансових показників.

Для отримання якісної та достовірної інформації про операції з цінними паперами та ефективного управління цими фінансовими інструментами потрібно сформувати та використовувати комплексний методологічний підхід до їх обліку та оподаткування.

Значний теоретичний внесок у розвиток методології обігу цінних паперів зробили такі українські вчені, як В. Андрійчук, О. Амоша, В. Базилевич, І. Бланк [1], В. Геєць [2], Н. Дєєва, А. Загородній, Г. Вознюк, Т. Смовженко [3], М. Крупка, Т. Майорова, О. Мендрул, І. Шевчук [4], О. Мозговий, С. Мошенський, В. Опарін, А. Пересада, Д. Тарасюк [5], В. Федоренко, М. Чумаченко, А. Чухно, К. Швабій, В. Швець, І. Школьник та ін. У наукових працях багатьох вітчизняних фахівців, серед яких К. Безверхий, М. Бондар [6], С. Голов, Я. Крупка [7], С. Левицька, С. Легенчук, В. Осмятченко, С. Свірко тощо, знайшли вирішення окремі питання обліку та оподаткування операцій з цінними паперами. Серед зарубіжних авторів відчутний внесок до розгляду цих аспектів обліку та оподаткування зробили Х. Андерсон, С. Глазьєв, М. Бромвич, Л. Бернстайн, В. Беренс, П. Хавранек, Л. Гітман, Р. Кінг, К. Маркс [8], Е. Нікбахт, М. Портер, П. Ромеро, Б. Санто, Я. Соколов, М. Фрідман, Р. Холт, У. Шарп, А. Шеремет, С. Шмідт, Р. Шортрідж та ін.

Огляд літературних джерел дозволив констатувати, що низка питань, які тісно пов'язані зі створенням єдиної систематизованої методики обліку та оподаткуванням операцій з цінними паперами, залишаються в дискусійній площині. Це є наслідком поширення цифровізації та діджиталізації фінансово-економічної сфери, безперервного розвитку фінансових інструментів, застосування великої кількості чинних національних і міжнародних нормативно-правових актів, які, з одного боку, можна вважати взаємодоповнюючими, а з іншого – такими, що суперечать один одному.

Відсутність чіткого та зрозумілого відображення в системі обліку та оподаткування операцій з цінними паперами призводить до неефективного використання власних, позикових і залучених ресурсів підприємства; зниження ефективності контролю таких операцій; неповноти представлення або повної відсутності відповідної інформації у звітності. Отже, проблеми обліку та оподаткування операцій з цінними паперами потребують детального розгляду та розв'язання.

Метою статті є узагальнення проблем ринку цінних паперів України та розробка пропозицій щодо розвитку системи обліку та оподаткування операцій з цінними паперами.

Для об'єктивного і всебічного розгляду питань обліку та оподаткування цінних паперів потрібно з'ясувати їх економічну та нормативно-правову сутність. Ще К. Маркс визначав цінні папери як титули власності, які дають право на одержання майбутньої додаткової вартості [8, с. 642].

Автори фінансового словника – А. Загородній, Г. Вознюк, Т. Смовженко – під цінними паперами ро-

зуміють «...грошові документи, що засвідчують право власності чи відносини позики, визначають взаємини між особою, яка їх випустила, і передбачають, як правило, виплату доходу у вигляді дивідендів або процентів, а також можливість передавати грошові та інші права, що випливають із цих документів, іншим особам» [3].

О. Мендрул та І. Шевчук трактують цінні папери, як «...ті документи, котрі відокремилися від угоди щодо купівлі-продажу позик або часток підприємств і почали самостійне життя, виконуючи при цьому деякі функції грошей та набуваючи цілком нових властивостей» [4].

І. Бланк тлумачить цінні папери як «грошові документи, що підтверджують право власності або відносини позики, які визнають відносини між їх емітентом і власником з виплатою доходу у вигляді дивіденду або процента» [1, с. 137].

Згідно з Господарським [9] та Цивільним [10] кодексами України, цінний папір – це документ встановленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчує грошове або інше майнове право і визначає відносини між суб'єктом господарювання, який його випустив (видав), і власником та передбачає виконання зобов'язань згідно з умовами його випуску, а також можливість передання прав, що випливають з цього документа, іншим особам.

Відносини, що виникають під час розміщення, обігу цінних паперів і провадження професійної діяльності на фондовому ринку, з метою забезпечення відкритості та ефективності функціонування фондового ринку, регулює Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» [11].

Узагальнену класифікацію цінних паперів згідно з чинним законодавством України наведено на *рис. 1*.

На підставі аналізу наукової літератури та передового світового досвіду запропоновано шляхи розвитку ринку цінних паперів в Україні (*рис. 2*).

Отже, необхідними завданнями державної політики з розвитку ринку цінних паперів в Україні є якісна ревізія існуючої системи формування та підтримання інвестиційного клімату України, стратегічний аналіз пріоритетів розвитку національної економіки, а також ідентифікація чинників, які обумовлюють неефективність нормативно-правових актів, що приймаються з метою підтримання сприятливого інвестиційного клімату.

Основні проблеми обліку та оподаткування цінних паперів згруповано за напрямками розв'язання на *рис. 3*.

Вирішення зазначених проблем надасть можливість інвесторам:

- отримувати інформацію про операції з цінними паперами в різноманітних розрізах;
- приймати ефективні управлінські рішення щодо їх купівлі або емісії;
- виявляти та розраховувати потенційні власні, позикові та залучені джерела інвестиційних ресурсів;
- оптимізувати податкові платежі;
- виявляти та розраховувати резерви збільшення ефективності використання цінних паперів.

Зацікавленість підприємств у розробці рекомендацій з удосконалення обліку та оподаткування операцій з цінними паперами є природною реакцією на сучасні тенденції розвитку інструментів і способів формування інвестиційних ресурсів та очікувану співпрацю з вітчизняними й іноземними стратегічними інвесторами. Вирішення відповідних завдань дозволить національним та іноземним інвесторам захистити свій капітал і мати впевненість у майбутньому, що приведе до збільшення обсягів вітчизняного та іноземного фондових ринків.

Особливість відображення операцій з цінними паперами в національній системі бухгалтерського обліку полягає в тому, що їх обліковують у вигляді фінансових інвестицій.

У міжнародних стандартах фінансової звітності (МСФЗ) [12] зазначено, що фінансові інвестиції є активами, які утримуються підприємством з метою збільшення прибутку (відсотків, дивідендів тощо), зростання вартості капіталу або інших вигод для інвестора. МСФЗ визнають інвестиціями лише вкладення в сторонні суб'єкти, а реальні вкладення коштів у розвиток власної матеріальної бази не вважаються інвестицією.

Відповідно до Податкового кодексу України, фінансовими інвестиціями є господарські операції, що передбачають придбання корпоративних прав, цінних паперів, деривативів та/або інших фінансових інструментів [13].

Облікова і податкова характеристика фінансових інвестицій несуттєво відрізняється за формою, але є майже однаковою за змістом.

Згідно з чинним Планом рахунків [14], для узагальнення інформації про наявність та рух довгострокових інвестицій (вкладень) у цінні папери інших підприємств, облігації державних та місцевих позик, статутний капітал інших підприємств, створених на території країни та за кордоном тощо, використовують рахунок 14 «Довгострокові фінансові інвестиції». За дебетом цього рахунку відображається вартість довгострокових інвестицій, за кредитом – їх вибуття (списання) чи зменшення вартості, а також одержання дивідендів від об'єкта інвестування, якщо облік інвестицій ведеться за методом участі в капіталі. Облік за аналітичними рахунками ведеться за видами довгострокових фінансових вкладень та об'єктами інвестування.

Рахунок 35 «Поточні фінансові інвестиції» призначений для обліку наявності та руху поточних фінансових інвестицій та еквівалентів грошових ко-

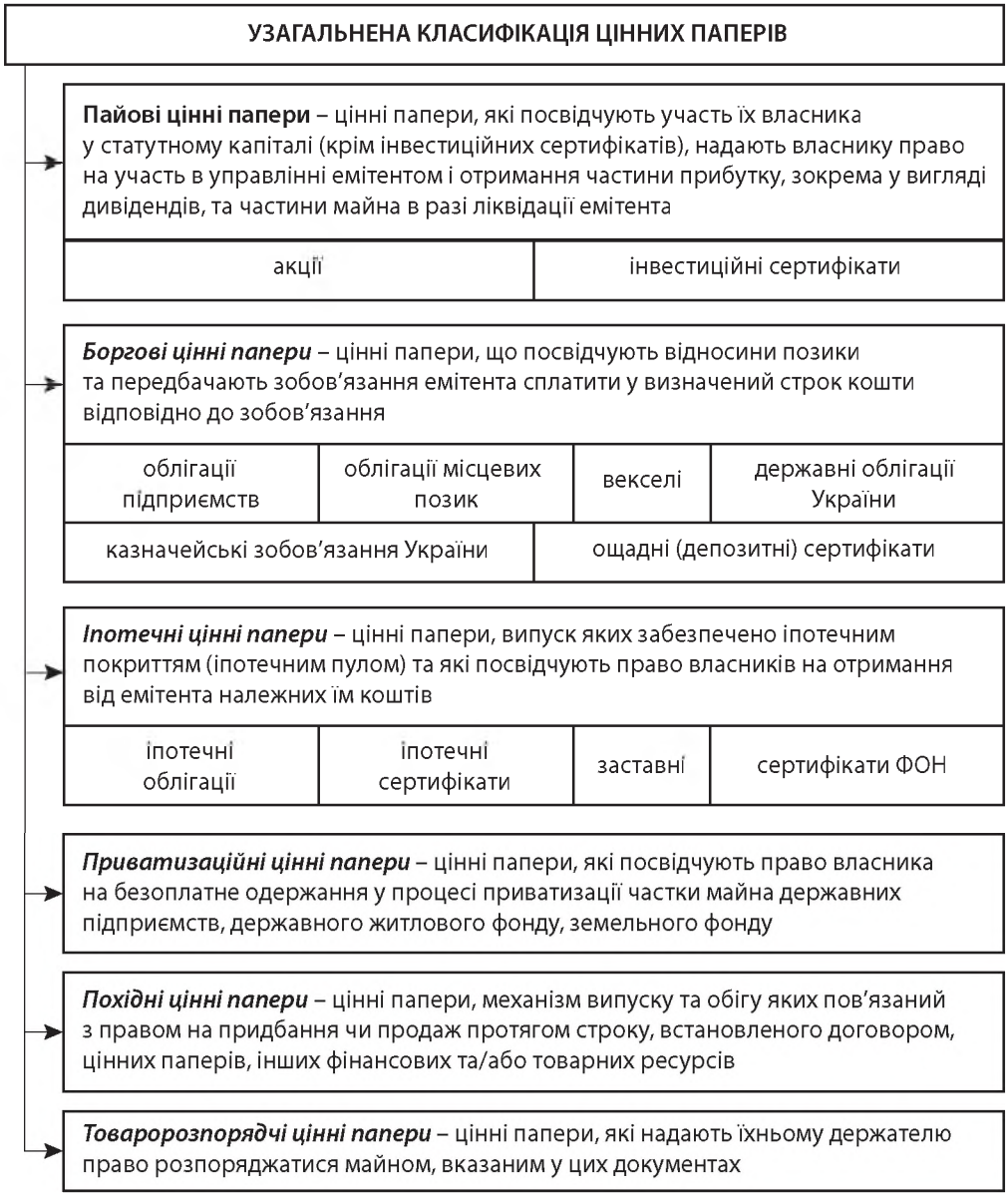

Рис. 1. Узагальнена класифікація цінних паперів згідно чинного законодавства України

Джерело: складено автором на основі [11].

штів, у тому числі депозитних сертифікатів. За дебетом рахунка відображається придбання (надходження) еквівалентів грошових коштів та поточних фінансових інвестицій, за кредитом – зменшення їх вартості та вибуття.

Повністю можна погодитись з думкою М. І. Бондаря про те, що цінні папери покривають частину фінансових активів, фінансових зобов'язань і пайових інструментів, але повністю не включають дані поняття. Поняття «фінансові інструменти» є ширшим, ніж «фінансові вкладення» та «фінансові інвестиції», оскільки включає всі без винятку об'єкти фінансових інвестицій (які є фінансовими активами); крім цього вони ще включають грошові фінансові інструменти, зокрема чеки, векселі, що не є фінансовими вкладеннями; похідні фінансові інструменти та фінансові зобов'язання [6].

Систематизований порядок обліку та оцінки цінних паперів на дату балансу наведено на *рис. 4.*

Господарські операції та кореспондуючі рахунки з обліку цінних паперів згідно з Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку № 291 [14] відображено в *табл. 1.*

Рекомендований порядок відображення в обліку формування ресурсів для фінансування підприємств за рахунок операцій з цінними паперами наведено в *табл. 2.*

Відмінності в правилах ведення податкового та бухгалтерського обліку цінних паперів полягають тільки в порядку перенесення від'ємного загального фінансового результату від операцій з продажу або іншого відчуження цінних паперів. Так, відповідно до пп. 141.2.4 Податкового Кодексу Украї-

Рис. 2. Стратегічні напрями забезпечення розвитку обігу цінних паперів в Україні

Джерело: авторська розробка.

ни [13], якщо за результатами звітного періоду отримано від'ємний загальний фінансовий результат від операцій з продажу або іншого відчуження цінних паперів (загальна сума збитків від операцій з продажу або іншого відчуження цінних паперів з урахуванням суми від'ємного фінансового результату від таких операцій та/або від'ємного загального результату переоцінки цінних паперів, не врахованих у попередніх податкових періодах, перевищує загальну суму прибутків від таких операцій), сума такого від'ємного значення загального фінансового результату зменшує загальний фінансовий результат від операцій із продажу або іншого відчуження цінних паперів наступних податкових (звітних) періодів, що настають за податковим (звітним) періодом виникнення зазначеного від'ємного значення фінансового результату.

Для кожного виду операцій з цінними паперами, як джерел фінансування, характерні певні переваги і вади. Так, тривалість та вартість розміщення акцій серед потенційних акціонерів разом із вартістю

Рис. 3. Проблеми обліку та оподаткування операцій з цінними паперами в Україні

Джерело: авторська розробка.

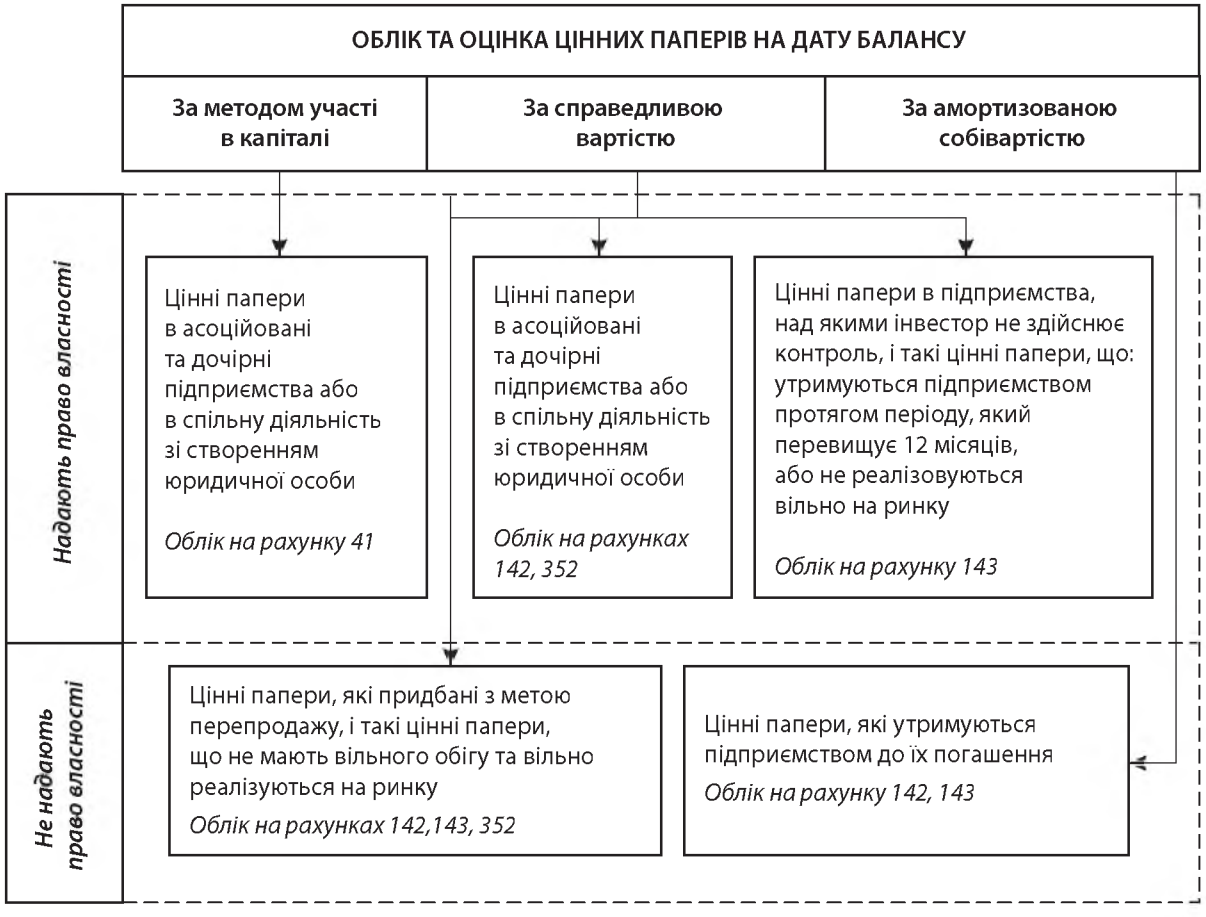

Рис. 4. Систематизований порядок обліку та оцінки цінних паперів на дату балансу

Джерело: авторська розробка.

Таблиця 1

Порядок обліку цінних паперів

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1	Отримання довгострокових (короткострокових) фінансових інвестицій	14 «Довгострокові фінансові інвестиції» (35 «Поточні фінансові інвестиції»)	30 «Каса», 37 «Розрахунки з різними дебіторами», 31 «Рахунки в банках», 35 «Поточні фінансові інвестиції», 42 «Додатковий капітал», 46 «Неоплачений капітал», 72 «Дохід від участі в капіталі», 73 «Інші фінансові доходи»
2	Збільшення балансової вартості іноземних інвестицій	14 «Довгострокові фінансові інвестиції», 35 «Поточні фінансові інвестиції»	74 «Інші доходи»
3	Зменшення балансової вартості інвестицій	97 «Інші витрати»	14 «Довгострокові фінансові інвестиції», 35 «Поточні фінансові інвестиції»

Таблиця 2

Рекомендований порядок обліку господарських операцій з формування ресурсів за рахунок операцій з цінними паперами

№ г/о	Господарські операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
1	2	3	4	5
Емісія акцій підприємства				
1.1	Понесено витрат на емісію акцій та їх реєстрацію (у сумі послуг сторонніх організацій)	421 «Емісійний дохід»	685 «Розрахунки з іншими кредиторами»	2800
1.2	Оплачено емісійні затрати (послуги сторонніх організацій)	685 «Розрахунки з іншими кредиторами»	31 «Рахунки в банках»	2800
1.3	Відображені зміни в зареєстрованому капіталі через додаткову емісію акцій	46 «Неоплачений капітал»	40 «Зареєстрований (пайовий) капітал»	550000
1.4	Отримано кошти від розміщення акцій на фондовому ринку	31 «Рахунки в банках»	685 «Розрахунки з іншими кредиторами»	600000
1.5	Відображено емісійний дохід	685 «Розрахунки з іншими кредиторами»	421 «Емісійний дохід»	50000
Емісія інвестиційних сертифікатів (інвестиційних фондів і компаній)				
2.1	Реєстрація регламенту ПІФ та проспекту емісії інвестиційних сертифікатів ІСІ	46 «Неоплачений капітал»	41 «Капітал у дооцінках»	400000
2.2	Оплата інвесторами інвестиційних сертифікатів ПІФ протягом строку, установленого для досягнення нормативів діяльності ІСІ (за номінальною вартістю): – отримання заявки від інвестора (резервування пакету інвестиційних сертифікатів)	685 «Розрахунки з іншими кредиторами»/ субрахунки у розрізі інвесторів	46 «Неоплачений капітал»	400000
2.3	– отримання грошових коштів в оплату інвестиційних сертифікатів	31 «Рахунки в банках»	685 «Розрахунки з іншими кредиторами»/ субрахунки у розрізі інвесторів	400000
Внески сторонніх вітчизняних інвесторів у статутний фонд				
3.1	Відображені зміни в зареєстрованому капіталі на дату внесення змін у засновницькі документи	46 «Неоплачений капітал»	40 «Зареєстрований (пайовий) капітал»	200000

Закінчення табл. 2

1	2	3	4	5
3.2	Погашення заборгованості учасника-резидента за внеском у зареєстрований капітал	31 «Рахунки в банках», 10 «Основні засоби», 11 «Інші необоротні матеріальні активи», 12 «Нематеріальні активи», 20 «Виробничі запаси», 22 «МШП», 26 «Готова продукція», 28 «Товари»	685 «Розрахунки з іншими кредиторами»	200000
Венчурний капітал в інноваційні інвестиції				
4.1	На суму доходу, одержаного за інвестиціями пов'язаним сторонам і визначеного за методом участі в капіталі	14 «Довгострокові фінансові інвестиції»	72 «Дохід від участі в капіталі»	200000
4.2	За методом участі в капіталі: – отримані підприємством дивіденди зменшують балансову вартість інвестицій	373 «Розрахунки за нарахованими доходами»	14 «Довгострокові фінансові інвестиції»	200000
4.3	Інвестиційний дохід визнано доходом звітного періоду	72 «Дохід від участі в капіталі»	792 «Результат фінансових операцій»	200000
4.4	Перераховано грошові кошти на розвиток підприємства	31 «Рахунки в банках»	373 «Розрахунки за нарахованими доходами»	200000

Джерело: авторська розробка.

залучення акціонерного капіталу є більш високою порівняно з вартістю кредитних ресурсів. Одним із недоліків додаткового випуску акцій є збільшення числа акціонерів та дроблення доходу, що може ускладнити відносини між великою кількістю учасників.

Для забезпечення менеджменту повною та достовірною інформацією про джерела фінансування підприємства за рахунок операцій з цінними паперами пропонується: використовувати авторську кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку для обґрунтованого та систематизованого відображення залучених джерел фінансування, що надасть можливість у будь-який момент простежити та узагальнити обсяг отриманих ресурсів з кожного окремого джерела фінансування.

ВИСНОВКИ

Цінні папери в бухгалтерському обліку та оподаткуванні рекомендовано трактувати як документи встановленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчують грошове або інше майнове право і визначають відносини між суб'єктом господарювання, який їх випустив (видав), і власником та передбачають виконання зобов'язань згідно з умовами їх випуску, а також можливість передання прав, що випливають з цих документів, іншим особам. Здійснено класифікацію цінних паперів з наведенням сутності пайових, боргових, іпотечних, приватизаційних, похідних і товаророзпорядчих цінних паперів.

На підставі аналізу наукової літератури та передового світового досвіду визначено та систематизовано особливості функціонування та запропоновано шляхи розвитку ринку цінних паперів в Україні. Виявлено та згруповано за напрямками розв'язання основні проблеми обліку та оподаткування операцій з цінними паперами. Вирішення відповідних проблем дозволить національним та іноземним інвесторам захистити свій капітал і мати впевненість у майбутньому, що приведе до збільшення обсягів вітчизняного та іноземного фондових ринків.

Обґрунтовано порядок відображення операцій з цінними паперами на рахунках бухгалтерського обліку з урахуванням особливостей їх оподаткування. Систематизовано порядок обліку та оцінки цінних паперів на дату балансу. Рекомендовано застосовувати авторський порядок відображення в обліку формування ресурсів для фінансування підприємств за рахунок операцій з цінними паперами.

Запропоновані шляхи вдосконалення обліку та оподаткування операцій з цінними паперами дозволяють створити прозорі та зрозумілі правила для інвесторів та зацікавлених суб'єктів. Обґрунтовано позитивний вплив наведених рекомендацій на інформаційно-аналітичне забезпечення господарської діяльності національних підприємств та економіки України в цілому.

Подальший науковий пошук доцільно зосередити на розробці теоретико-методологічних положень обліку та оподаткування вітчизняних та іноземних інвестиційних операцій. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент. Киев : МП «ИТЕМ», ЛТД, 1995. 315 с.

2. Геєць В. М. Інституційна обумовленість інноваційних процесів у промисловому розвитку України. *Економіка України.* 2014. № 12. С. 4–19.

3. Загородній А., Вознюк Г., Смовженко Т. Фінансовий словник. Київ : Знання, 2000. 323 с.

4. Мендрул О. Г., Шевчук І. А. Ринок цінних паперів : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 1998. 152 с.

5. Тарасюк Д. С. Розвиток ринку корпоративних цінних паперів в Україні : дис. … канд. екон. наук : 08.00.08. Львів, 2015. 218 с.

6. Бондар М. І. Інвестиційна діяльність: методика та організація обліку і контролю : монографія. Київ : КНЕУ, 2008. 256 с.

7. Крупка Я. Д. Облік інвестицій : монографія. Тернопіль : Економічна думка, 2001. 302 с.

8. Маркс К. Капітал : у 3 кн. Київ : Вид-во політ. літератури України, 1982. 932 с. (Кн. 1 : Процес виробництва капіталу ; Кн. 2 : Процес обігу капіталу ; Кн. 3 : Процес капіталістичного виробництва, взятий в цілому).

9. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV (IV (зі змінами і доповненнями). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15

10. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV (зі змінами і доповненнями. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15

11. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23 лютого 2006 р. № 3480-IV (зі змінами і доповненнями). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15

12. Міжнародні стандарти фінансової звітності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010

13. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (зі змінами і доповненнями). URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17

14. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затв. Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 (зі змінами і доповненнями). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99

REFERENCES

Blank, I. A. *Investitsionnyy menedzhment* [Investment management]. Kyiv: MP «ITEM», LTD, 1995.

Bondar, M. I. *Investytsiina diialnist: metodyka ta orhanizatsiia obliku i kontroliu* [Investment activity: methodology and organization of accounting and control]. Kyiv: KNEU, 2008.

Heiets, V. M. "Instytutsiina obumovlenist innovatsiinykh protsesiv u promyslovomu rozvytku Ukrainy" [Institutional conditionality of innovative processes in industrial development of Ukraine]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 12 (2014): 4-19.

Krupka, Ya. D. *Oblik investytsii* [Accounting for investments]. Ternopil: Ekonomichna dumka, 2001.

[Legal Act of Ukraine] (1999). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99

[Legal Act of Ukraine] (2003). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15

[Legal Act of Ukraine] (2003). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15

[Legal Act of Ukraine] (2006). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15

[Legal Act of Ukraine] (2010). https://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17

"Mizhnarodni standarty finansovoi zvitnosti" [International Financial Reporting Standards]. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010

Marks, K. *Kapital* [Capital]. Kyiv: Vyd-vo polit. literatury Ukrainy, 1982.

Mendrul, O. H., and Shevchuk, I. A. *Rynok tsinnykh paperiv* [Securities Market]. Kyiv: KNEU, 1998.

Tarasiuk, D. S. "Rozvytok rynku korporatyvnykh tsinnykh paperiv v Ukraini" [Development of the corporate securities market in Ukraine]: *dys. … kand. ekon. nauk : 08.00.08*, 2015.

Zahorodnii, A., Vozniuk, H., and Smovzhenko, T. *Finansovyi slovnyk* [Financial dictionary]. Kyiv: Znannia, 2000.